

UPORZĄDKUJ
SWÓJ DZIEŃ

SPRYTNIE NOTUJ
I NIE WKUWAJ

ŁATWIEJ
ZAPAMIĘTUJ

**AGNIESZKA
JACHYMEK**

UCZ SIĘ
SZYBCIEJ

SKETCH NOTING

ORGANIZUJ
POMYSŁY

Rewolucja w notowaniu

SKUTECZNIE
PLANUJ

ZDOBYWAJ
LEPSZE
OCENY

znak emotikon

SKETCHNOTING

AGNIESZKA
JACHYMEK

SKETCH NOTING

Rewolucja w notowaniu

znak emotikon

KRAKÓW 2026

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ 1

Jak jest, a jak powinno być –
czyli cała prawda o twoich notatkach 13

ROZDZIAŁ 2

Pięć kroków ku małym wielkim zmianom,
czyli jak notować lepiej 23

ROZDZIAŁ 3

Czas na wielki skok:
rysujemy pierwsze ikonki! 43

ROZDZIAŁ 4

Sketchnoting w twoim zeszycie???
A czemu nie? 77

ROZDZIAŁ 5

3, 2, 1... notujemy.
Mazaki w dłoń,
czyli kilka słów o narzędziach 87

ROZDZIAŁ 6

Informacja poskromiona,
czyli jak porządkować wiedzę w notatkach 119

ROZDZIAŁ 7

Ty też potrafisz,
czyli twoja rysunkowa pewność siebie 157

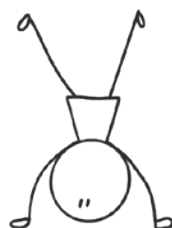
Bank ikon 188

ROZDZIAŁ 8

Co dalej z tą notatką???
Praktyka w szkole i po szkole 211

ROZDZIAŁ 9

Kreatywność.
Wskazówki, inspiracje, dobre rady 269

MOIM UCZNIOM

DROGI CZYTELNIKU!

Ta książka będzie bardzo rysunkowa, bo takie są zeszyty moich uczniów i o takich zeszytach i notatkach w nich zapisanych chcę ci opowiedzieć. Niestety, nie były one takie od zawsze. Kiedy zauważyłam, że moi uczniowie:

- ! nie potrafią uczyć się ze swoich notatek,
- ! notowanie traktują tylko jako nudny obowiązek,
- ! nie umieją szybko odnaleźć w zeszycie najważniejszych informacji z poprzednich lekcji,
- ! nie mówiąc już o pamiętaniu, co zapisywali,

zrozumiałam, że muszę coś zmienić.

To właśnie dlatego zaczęłam interesować się sketchnotingiem w edukacji.

Jak to się zaczęło? Dużo wcześniej, szukając nowych rozwiązań dydaktycznych, zauważyłam, że trudne zagadnienia gramatyczne są łatwiej przyswajane przez uczniów, jeśli przedstawia się je w sposób obrazkowy, schematyczny, z użyciem różnych kolorów czy ikon. To właśnie dlatego chwyciłam za mazaki i stworzyłam swoje pierwsze rysunkowe notatki, czyli sketchnotki. Na co dzień uczę języka angielskiego i zaczęłam od przypisywania zagadnieniom gramatycznym kolorów. Z czasem nauczyłam tego swoich uczniów.

TERAZ TWOJA KOLEJ!

Chciałabym pokazać ci, drogi czytelniku, jak mogą wyglądać twoje szkolne zeszyty, a co najważniejsze, będę ci towarzyszyć, krok po kroku, w procesie tworzenia notatek.

ZACZYNAAMY?

DROGI RODZICU!

POZWÓL DZIECKU BAZGRAĆ!

Drogi rodzicu, pozwól dziecku bazgrać na kartach tej książki. Młody adept sketchnotingu znajdzie w niej dużo miejsca na pierwsze rysunkowe próby tworzenia notatek wizualnych. Ty natomiast możesz mu w tym pomóc, pozwalając założyć dodatkowy „zeszyt do bazgrania” i przerysowywania pomysłów z tej książki.

NIE WIESZ, CO TO SKETCHNOTING?

To zupełnie inny sposób notowania, który sprawi, że zeszyty twojego dziecka zmienią się nie do poznania, a notowanie nie będzie tylko nudnym obowiązkiem. Książka pokazuje, jak twoje dziecko w prosty sposób może stworzyć niestandardowe, nielinearne notatki, dzięki którym ma szansę zapamiętać więcej i szybciej i do których zechce zaglądać częściej. Taki sposób notowania rozwija również wiele kompetencji, takich jak samodzielność w procesie uczenia się, krytyczne myślenie, kreatywność, umiejętność selekcjonowania i wybierania informacji czy ich porządkowania. Jeśli chcesz poznać więcej zalet sketchnotingu, zerknij do rozdziału 4.

ZAPRASZAM.

DROGI NAUCZYCIELU!

Drogi nauczycielu, pozwól uczniowi bazgrać w szkolnych zeszytach, na marginesach i kartach pracy. Daj mu swobodę rysowania drobnych ikon i symbolicznych rysunków oraz używania niestandardowych kolorów, nietypowych ramek czy ozdobnych literek.

Książka daje odpowiedź na pytanie, dlaczego warto pozwolić na większą samodzielność w tworzeniu notatek. Jeśli chcesz rozwijać u swoich uczniów umiejętność uczenia się, na pewno z ciekawością zerkniesz na karty tej książki... o ile twój uczeń zechce ci ją pożyczyć :-).

RYSUJĘ DLA MOICH UCZNIÓW.

JAKA JEST TWOJA SUPERMOC?

ROZDZIAŁ 1

JAK JEST, A JAK POWINNO BYĆ -
CZYLI CAŁA PRAWDA O TWOICH NOTATKACH

W TYM ROZDZIALE ODKRYJEMY CAŁĄ
PRAWDĘ o SZKOLNYCH NOTATKACH.
WSPÓLNIE ODPOWIEMY SOBIE NA PYTANIA:

- ◆ Jak wyglądają uczniowskie notatki?
- ◆ Po co uczniowi notatka?
- ◆ Czy notowanie ma w ogóle sens?
- ◆ Jaka powinna być dobra notatka?
- ◆ Czy dobra notatka może powstać podczas lekcji?

ZERKNIJMY
DO SZKOLNEGO
ZESZYTU.

NOTATKI

LEKCJA,
CZASAMI NUMER LEKCJI

KOLOR DO PODKREŚLENIA
TEMATU

ZE SZKOLNEGO ZESZYTU

Spójrz na przykładową
notatkę ze szkolnego zeszytu.

TEMAT

DATA NA MARGINESIE

NOTATKA ZAPISANA
LINIJKĄ POD LINIJKĄ

BRAK RYSUNKÓW

DUŻO, DUŻO INFORMACJI ZAPISA-
NYCH DROBNYM PISMEM

Czy twoje notatki
wyglądają podobnie?

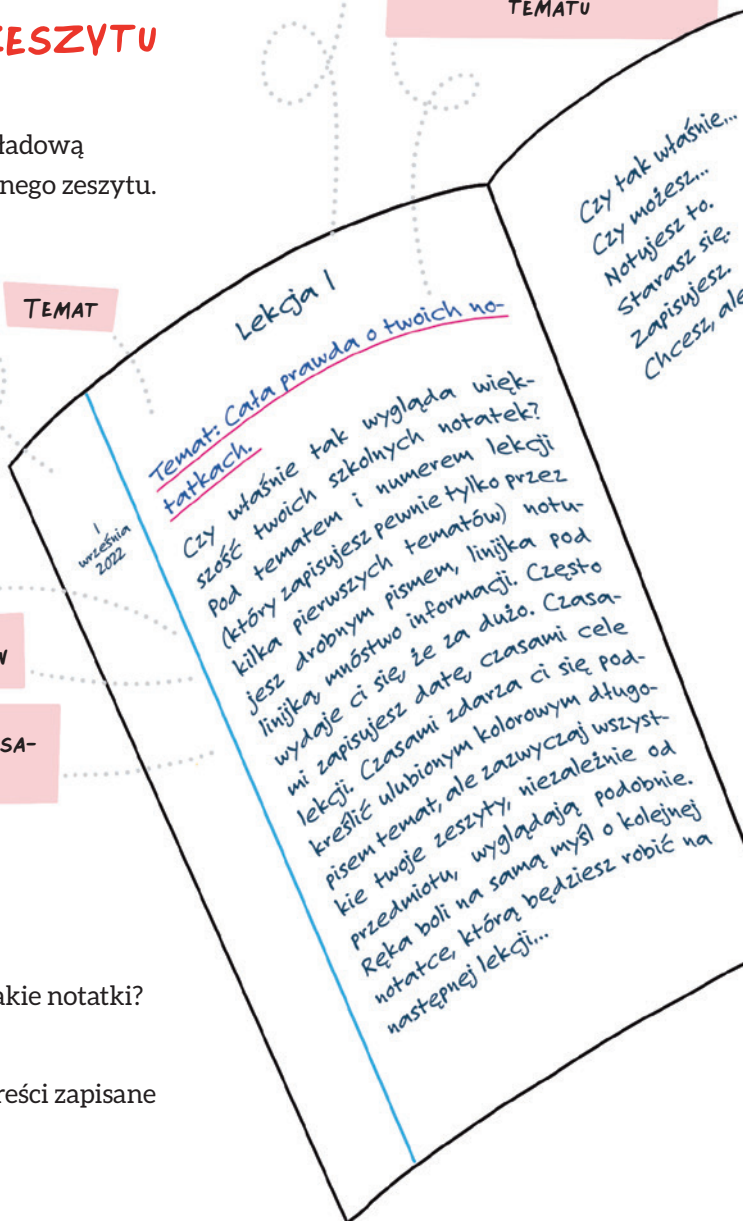
Czy chętnie czytasz takie notatki?

Czy w ogóle czytasz treści zapisane
w ten sposób?

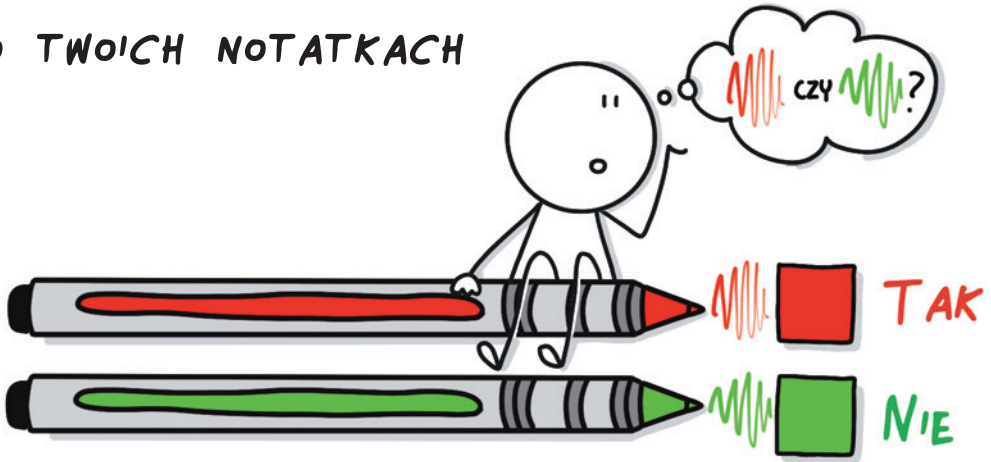

A jak wyglądają twoje notatki?

CAŁA PRAWDA

O TWOICH NOTATKACH

PRZYGOTUJ ZIELONY I CZERWONY DŁUGOPIS.

ODPOWIEDZ NA PYTANIA I POKOLORUJ KRATKI

ODPOWIEDNIEM KOLEM:

☐

Co roku kupujesz nowy zeszyt z piękną okładką i dużo kolorowych długopisów.

☐

Notatki robisz, bo musisz.

☐

W twoim zeszytce jest mało rysunków lub nie ma ich wcale.

☐

Zazwyczaj używasz jednego kolorowego długopisu.

Prawdopodobnie podoba ci się tylko pierwsza strona twojego zeszytu. Bardzo się starasz, żeby była piękna, lecz później nie masz już czasu na staranne prowadzenie zeszytu.

Po kilku kolejnych notatkach nie podkreślasz już tematu lekcji, nie wpisujesz też daty ani numeru lekcji.

Notatki robisz szybko, bez zastanowienia: po prostu przepisujesz wszystko z tablicy, starasz się zanotować każde słowo nauczyciela.

Twoje notatki są podobne do notatek twoich kolegów i koleżanek. Każda jest zapisana linearnie – od lewej do prawej, linijka pod linijką.

Notujesz wszystko, nawet to, co już wiesz.

Nie potrafisz powiedzieć, co znajduje się w twojej notatce, nie pamiętasz z niej zbyt wiele.

Jeśli chcesz odszukać jakąś informację w swoim zeszycie, zazwyczaj masz z tym problem.

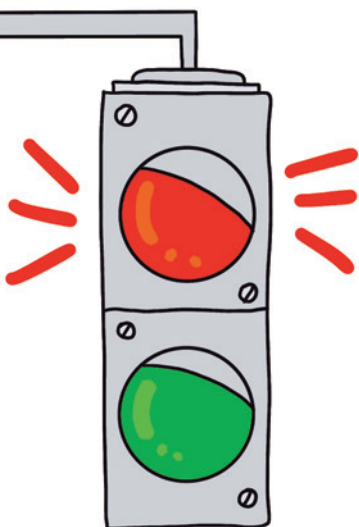
Zamiast korzystać ze swoich notatek, wpisujesz hasło w wyszukiwarce internetowej, pytasz rodzeństwa...

W domu rzadko uczysz się z zeszytu, wolisz sięgnąć po podręcznik.

Twoja praca z notatką kończy się zazwyczaj w momencie jej napisania.

CZY NA WIĘKSZOŚĆ PYTAŃ
PADŁA ODPOWIEDŹ

TAK

?

NIE MARTW SIĘ! W TEJ KSIĄŻCE:

Podpowiem ci, jak powinny wyglądać twoje notatki.

Pokażę ci, jak je robić, żeby były czytelne, żeby łatwiej było się z nich uczyć i żeby dało się dzięki nim więcej zapamiętać.

A jeśli po odpowiedzi na moje pytania zapaliło ci się zielone światło? Pokażę ci, jak robić notatki jeszcze lepiej! Razem odkryjemy ich tajemną moc.

Rzadko korzystasz ze swoich notatek, a większość informacji, które zapisujesz, możesz znaleźć w podręczniku lub w internecie? Więc po co tak właściwie masz w ogóle robić notatki? Czy jest sens robić je na lekcji? Może warto zaoszczędzić trochę czasu i zupełnie z nich zrezygnować? Może lepiej byłoby po prostu zrobić zdjęcie zeszytu kolegi?

W procesie tworzenia notatki najważniejszą osobą jesteś ty. Bez ciebie jej nie będzie. Dobra notatka to taka, którą robisz samodzielnie. Tylko to daje gwarancję, że zerkając do zeszytu, szybko odszukasz konkretne informacje.

MOŻE JESZCZE TEGO NIE WIESZ,
ALE TWOJE SAMODZIELNIE TWORZONE NOTATKI
MAJĄ OGROMNĄ

MOC

Samodzielne notowanie w zeszycie przyczynia się do tego, że lepiej rozumiesz treści, które aktualnie notujesz.

Notowanie pomaga ci się skoncentrować na temacie lekcji, ponieważ wymaga od ciebie skupienia uwagi i kontrolowania tego, co piszesz, podążania za tym, co mówi nauczyciel.

Notowanie zmusza do myślenia, do przywoływania z pamięci informacji, których potrzebujesz, i faktów, które już znasz. By napisać notatkę lub coś narysować, musisz szybko przetworzyć wiedzę – a to sprzyja zapamiętywaniu. To znaczy, że notujesz i uczysz się jednocześnie, choć nawet o tym nie wiesz.

PODSUMOWUJĄC: MASZ TĘ Moc!

JAK SKORZYSTAĆ Z MOCY NOTOWANIA W WARUNKACH SZKOLNYCH?
CZY SZKOLNA NOTATKA MOŻE BYĆ DOBRA?

Oczywiście, że tak! Szkolna notatka może być dobra. Notatki szkolne robione na szybko podczas lekcji też mogą mieć ogromną moc, a skoro i tak je robisz – i prawdopodobnie będziesz je robić przez wszystkie lata swojej nauki – dlaczego nie podjąć wysiłku i nie nauczyć się ich robić lepiej? Pokażę ci, jak sporządzać takie notatki, żeby miło było do nich wracać i z nich korzystać, a przede wszystkim zapamiętywać więcej i szybciej. Pokażę ci, jak najlepiej wykorzystać moc notowania.

Zapamiętaj jednak, że **KLUCZEM DO DOBREJ NOTATKI JEST SAMODZIELNOŚĆ**. Podejmij wysiłek, użyj tego klucza, rób swoje notatki samodzielnie, bazgraj na kartkach tej książki, ile się da, a ja nauczę cię całej reszty!

ZAPRASZAM!

ROZDZIAŁ 2

PIĘĆ KROKÓW KU MAŁYM WIELKIM ZMIANOM.
CZYLI JAK NOTOWAĆ LEPIEJ

W TYM ROZDZIALE POZNAMY
KILKA CENNYCH RAD DOTYCZĄCYCH
NOTOWANIA I ZROBIMY WSPÓLNIE

 5 MAŁYCH KROKÓW KU
LEPSZYM NOTATKOM.

A TAKŻE:

- ◆ Przełamiemy notatkowe schematy.
- ◆ Dowiemy się, jak ulepszyć notatki przy użyciu zwykłego długopisu.
- ◆ Poznamy techniki kolorowego wyróżniania ważnych treści w notatkach.

Mam dla ciebie kilka cennych rad, jak szybko wprowadzić wielkie niewielkie zmiany w twoich notatkach.

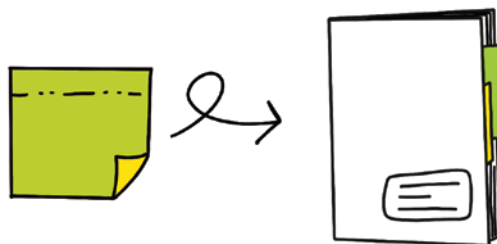
Zrób coś nietypowego. Nasz mózg lubi rzeczy nietypowe. Zapomnij czasami o pisaniu od prawej do lewej. Jeśli chcesz, odwróć kartkę, napisz coś do góry nogami, pod kątem, zrób notatkę na dwóch stronach zeszytu zamiast na jednej.

szaleństwo?

Dodawaj do swoich notatek tabelki, listy, proste rysunki. Robienia tych ostatnich nauczymy się wspólnie w dalszych rozdziałach tej książki.

Stosuj karteczki samoprzylepne, żeby zaznaczyć dany temat czy ważną informację. Dzięki temu szybciej je odnajdziesz.

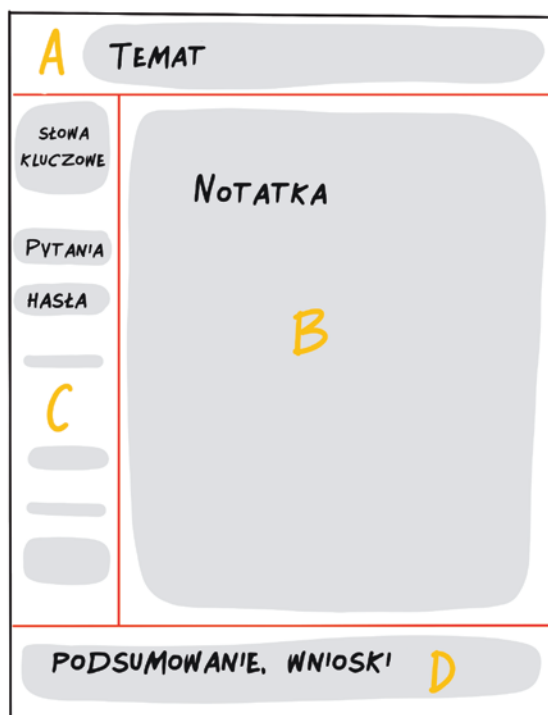

Porządkuj notatki po swojemu. Już samo zapisywanie notatki po-nownie, „na czysto”, tak żeby dla ciebie to było ładne i estetyczne, też jest uczeniem się, więc nie żałuj na to czasu. Nie musisz zapisywać wszystkiego w takiej kolejności, w jakiej informacje podaje nauczyciel. Uporządkuj je po swojemu. W dalszych rozdziałach odpowiemy sobie również na ważne pytanie, czy trzeba zapisywać absolutnie wszystko, co usłyszysz podczas lekcji.

Wykorzystuj marginesy w swoich zeszytach!!! Możesz zapisywać tam cenne informacje, słowa klucze, istotne fragmenty notatki, którą robisz obok. Zapisywanie rzeczy na marginesie podobne jest do notowania metodą Cornell. **Konieczn*ie* się nią zainteresuj**, bo jest ona sprytnym systemem notowania, który warto poznać. Notatka sporządzona tą metodą jest podzielona na cztery obszary: **A, B, C i D**.

Przed przystąpieniem do notowania ołówkiem narysuj linie pomocnicze w zeszycie. (Ja zaznaczyłam je na czerwono, żeby były bardziej widoczne). W każdym obszarze zapisuj inne informacje.

Odpowiednio w obszarze A zapisz temat, w obszarze B – treść notatki, w obszarze C wynotuj kluczowe słowa, pytania, hasła, w D zaś podsumuj całą notatkę, sformułuj wnioski.

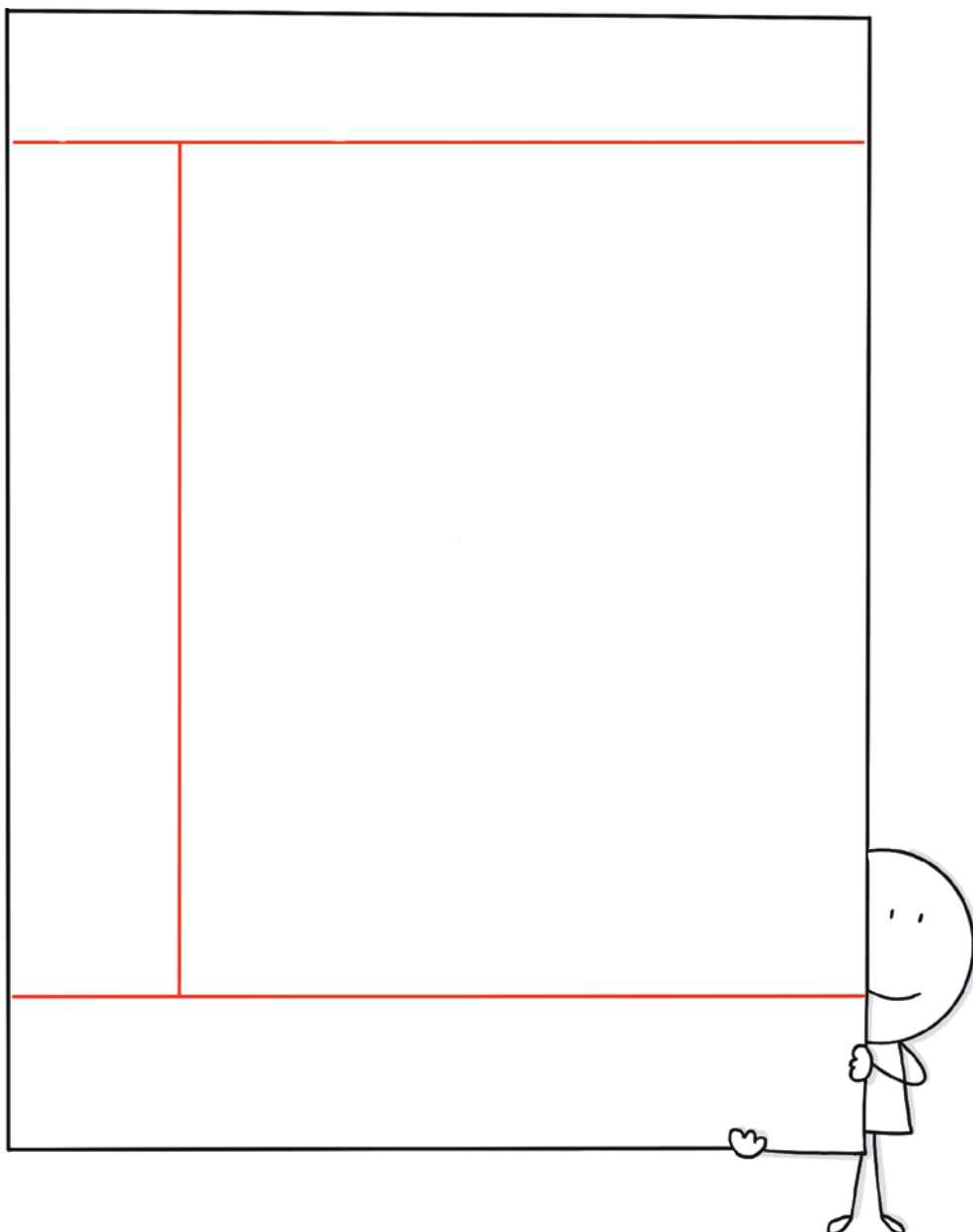

PRZYKŁADOWA NOTATKA SPORZĄDZONA METODĄ CORNELLA MOGŁABY WYGLĄDAĆ JAK TA PONIŻEJ, Z LEKCJI TECHNIKI.

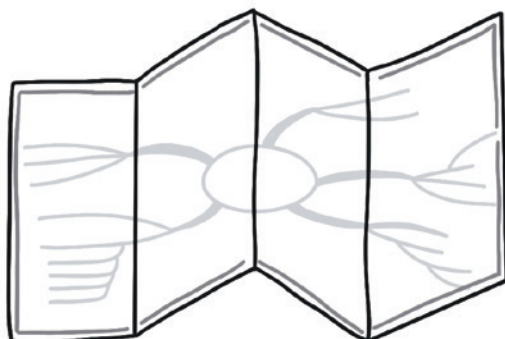
Od włókna do ubrania.	
Włókna	Odzież produkuje się z włókien.
Rodzaje włókien	Włókna, ze względu na ich pochodzenie, możemy podzielić na naturalne i chemiczne. Włókna naturalne można podzielić na te pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego.
Przykłady włókien	Do włókien naturalnych zaliczamy: bawełnę, len, wełnę, jedwab. Przykłady włókien chemicznych: poliamid, poliester, wiskoza, lycra.
Właściwości	Z włókien powstają materiały o różnych właściwościach, takich jak: trwałość, wytrzymałość na rozciąganie, brudzenie, mechacenie, odbarwienie, gniececie, przewiewność, zdolność ochrony przed zimnem.
Tkanina i dzianina	Tkanina wytwarzana jest na maszynie zwanej krosnem, dzianina robiona jest ręcznie na drutach lub szydełku albo produkowana na maszynach dziewiarskich.
Materiały mają różne pochodzenie i różne właściwości, są różnie przygotowywane.	

ZRÓB NOTATKĘ METODĄ CORNELLA DOTYCZĄCĄ DOWOLNEGO TEMATU.

JĘŚLI CHCESZ, TWÓRZ MAPY MYŚLI.

Czym są „mapy myśli”? Jest to inteligentny sposób notowania rzeczy związanych z danym zagadnieniem za pomocą strzałek, linii i kolorów.

Najważniejsze pojęcie = **TYTUŁ**, który umieszczamy na środku kartki. Wokół tytułu niczym konary pojawiają się **TEMATY** rozwijające pojęcie umieszczone na środku. Od konarów odchodzą mniejsze gałęzie, czyli **INFORMACJE ROZWIJAJĄCE TEMAT**.

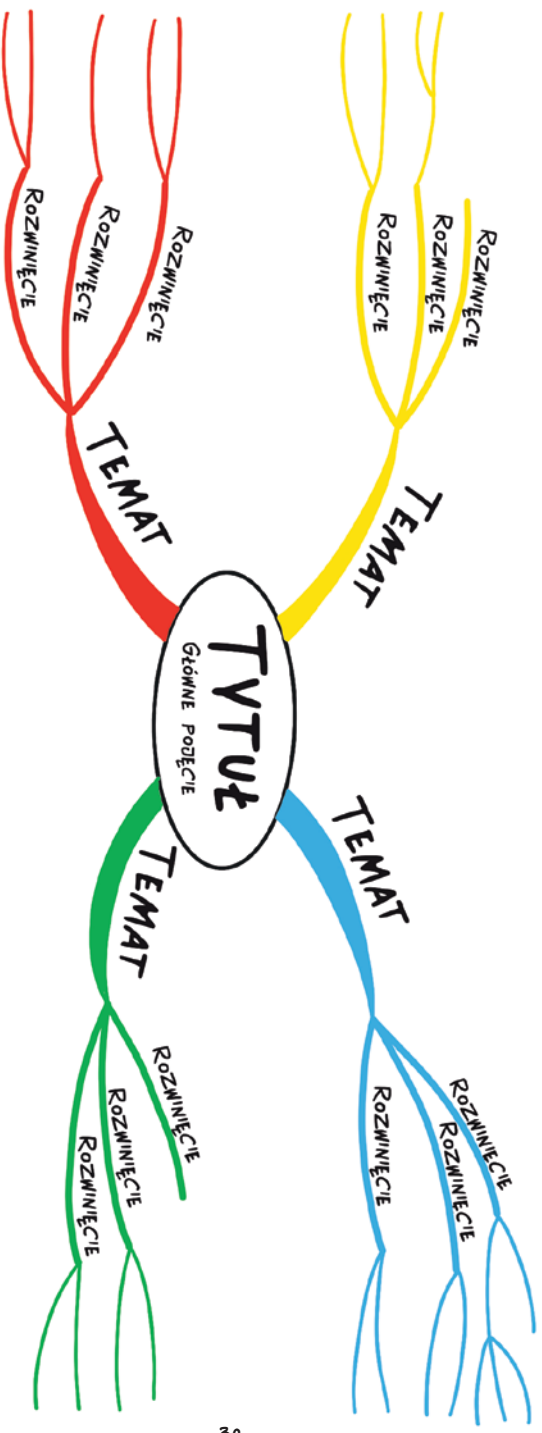
- Mapa myśli ma promienistą strukturę, jak słońce, od którego odchodzą kolejne promienie = konary.
- Każdy konar = temat. Zaznaczamy go innym kolorem. Jest grubszy niż gałęzie.
- Na gałęziach umieszczamy słowa kluczowe, raczej unikając pisania pełnymi zdaniami.
- Kierujemy się zasadą „od ogółu do szczegółu”:

TYTUŁ - TEMAT - ROZWINIĘCIE.

- Litery są wielkie, czytelne.
- Mapa myśli powinna zostać stworzona w poziomie, co również sprzyja czytelności.
- Rysunki, ikonki i symbole są bardzo mile widziane.

POPATRZ NA SCHEMATYCZNĄ MAPĘ MYŚLI:

Taki schemat możesz wykorzystać, tworząc swoje mapy myśli na dany temat. Mój schemat ma cztery konary, ale przecież nie zawsze będziesz potrzebować akurat tylu. Jeśli to konieczne, narysuj trzy lub dorysuj kilka kolejnych. Poćwicz, a potem już rysuj własne schematy skrojone pod twoje potrzeby.

*Dalsza część książki dostępna w wersji
pełnej.*

